

Підвищення рівня конкурентоспроможності інтелектуального продукту в Україні

Мешкова-Кравченко Н.В.

старший викладач кафедри економіки,
підприємництва та економічної безпеки
Херсонського національного технічного університету

Тарасюк А.В.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки,
підприємництва та економічної безпеки
Херсонського національного технічного університету

Стаття присвячена розробленню науково обґрунтованих концептуальних засад та практичних рекомендацій щодо основних тенденцій підвищення рівня конкурентоспроможності інтелектуального продукту. Аналізуються умови успіху українського інтелектуального продукту. Вивчено проблеми регулювання ефективного функціонування інтелектуального продукту та обґрунтовано доцільність його розвитку в Україні.

Ключові слова: інтелектуальний продукт, конкурентоспроможність, новітні технології, інвестиційна активність, інновації.

Мешкова-Кравченко Н.В., Тарасюк А.В. ПОВЫШЕНИЕ УРОВНЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОГО ПРОДУКТА В УКРАИНЕ

Статья посвящена разработке научно обоснованных концептуальных основ и практических рекомендаций в отношении основных тенденций повышения уровня конкурентоспособности интеллектуального продукта. Анализируются условия успеха украинского интеллектуального продукта. Изучены проблемы регулирования эффективного функционирования интеллектуального продукта, и обоснована целесообразность его развития в Украине.

Ключевые слова: интеллектуальный продукт, конкурентоспособность, новейшие технологии, инвестиционная активность, инновации.

Meshkova-Kravchenko N.V., Tarasiuk A.V. INCREASE COMPETITIVENESS INTELLECTUAL PRODUCT IN UKRAINE

The article is devoted to the development of scientifically grounded conceptual foundations and practical recommendations regarding the main trends in increasing the competitiveness of an intellectual product. The conditions for the success of the Ukrainian intellectual product are analyzed. The problems of regulating the effective functioning of an intellectual product are studied, and the expediency of its development in Ukraine is substantiated.

Keywords: intellectual product, competitiveness, newest technologies, investment activity, innovations.

Постановка проблеми. В умовах поглиблення процесу глобалізації світової економіки, посилення конкуренції основним засобом забезпечення ефективності національних економічних систем стає швидкий розвиток науково-технічного прогресу та застосування інновацій. Саме тому найбільш актуальним завданням кожної національної економіки стає концентрація на інноваційній діяльності та підвищення рівня конкурентоспроможності національного інтелектуального продукту. Зміни у виробничій сфері суспільства, які викликані прискоренням науково-технічного і соціального прогресу, посилюють інтерес до вивчення проблем і перспектив підвищення

рівня конкурентоспроможності інтелектуального продукту. Розвиток інноваційних процесів у виробничій сфері покликаний сприяти формуванню принципово нових можливостей в інвестиційному процесі в Україні. Ці зміни знаменують собою початок нового етапу розвитку виробничої сфери, тому особливої актуальності набуває аналіз вказаної проблеми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам підвищення рівня конкурентоспроможності інтелектуального продукту, розвитку новітніх технологій присвячені роботи П. Друкера, Крістенсена Клейтона М. Джеффа Таффа та ін. Дослідженням природи інновацій присвячено роботи В. Антонюка, О. Амоші,

А. Файоля, О. Тофлера. Водночас в економічній літературі ще не досить розроблені питання становлення нової бізнес-культури, не сформована єдина політика державної підтримки підвищення рівня конкурентоспроможності національного інтелектуального продукту та сфери новітніх технологій.

Мета статті. Метою є дослідження шляхів підвищення рівня конкурентоспроможності українського інтелектуального продукту та розвитку новітніх технологій в Україні, узагальнення і поглиблення методичних та організаційно-економічних засад визначення конкурентоспроможності новітніх технологій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Нині економічне середовище в Україні можна характеризувати як нестабільне. Розвиток економічної конкуренції спонукає підприємства до додаткових заходів із збереження та збільшення частки ринку, в таких умовах учасники ринку вимушені адаптуватися під середовище. Відбувається процес пошуку довгострокових конкурентних переваг. Це зумовлює необхідність усебічного аналізу впливу середовища на рівень конкурентоспроможності всіх галузей народногосподарського комплексу.

Оскільки підґрунтям усього трансформаційного розвитку є інновації, то проведення аналізу та визначення напрямів підвищення конкурентоспроможності національного інтелектуального продукту стає необхідною умовою ефективного функціонування національної економіки.

Інноваційна стратегія розвитку національної економіки – це погоджені концепція, програмні напрями, основні механізми та заходи органів влади, значної частини великих національних компаній, середнього та малого бізнесу, наукових, проектних та освітніх організацій, установ інфраструктури, спрямованих за умов підтримки населення на середньостроковий і довгостроковий стійкий економічний розвиток країни з метою масштабного системного становлення конкурентоспроможних наукомістких виробництв і формування інноваційного середовища на основі нових знань і технологій [1].

Підвищення конкурентоспроможності елементів економічного середовища України є результатом не тільки локальних дій на мікро-економічному рівні, але і підвищення конкурентоспроможності на галузевому, регіональному та державному рівнях.

Інтелектуальний продукт є результатом творчої (інтелектуальної) діяльності людини або групи людей, що формує інтелектуальну

власність. Загалом інтелектуальний продукт – це відкриття, винаходи, нова продукція, техніка, технології, літературна творчість та маркетингові послуги. Інтелектуальний продукт формує ринок інтелектуальної власності зі своїми особливостями. Продукт виступає специфічним товаром, який можливо продати, придбати та отримати прибуток.

Загалом в Україні станом на 1 травня 2018 року був такий розподіл (рис. 1) зареєстрованих охоронних документів на об'єкти промислової власності.

В умовах динамічного ринку запорукою високої конкурентоспроможності інтелектуального продукту є маркетинговий складник. Основне завдання маркетингової діяльності – залучення споживачів, забезпечення системи заходів із задоволення потреб споживача та спонукання до наступного звертання.

Маркетинговий складник інтелектуального продукту відрізняється від звичайного маркетингу, адже потребує особливих досліджень і підходів для формування маркетингових висновків і являє собою багатопланову діяльність, яка спирається на узгоджені рішення у сфері збалансованого з потребами ринку.

До особливостей маркетингу об'єктів інтелектуальної власності можна віднести [2]:

- значне місце технологічного прогнозування, що виявляє напрями НДДКР, результати яких будуть конкурентоспроможними в майбутньому;
- особливо ретельні і точні дослідження напрямів зміни потреби як у науково-технічному, так і в кінцевому продукті;
- відповідне знання ринку та характеру його вимог;
- маркетингові зусилля повинні бути спрямовані на вивчення здатності інтелектуального продукту забезпечити економію живої і матеріалізованої праці у сфері матеріального виробництва;
- забезпечення дієвого механізму захисту та збереження прав інтелектуальної власності, оскільки інтелектуальний продукт більш схильний до швидкого морального старіння, ніж матеріальний.

Оскільки конкурентоспроможність – це ознака, яка відносно показує різноманітність розвитку продукту та розвитку конкурентних аналогічних продуктів згідно з ефектом своєї специфіки та товарною різноманітністю, то основними сферами підвищення конкурентоспроможності є:

- управління інноваціями та технологіями;
- процес виробництва;

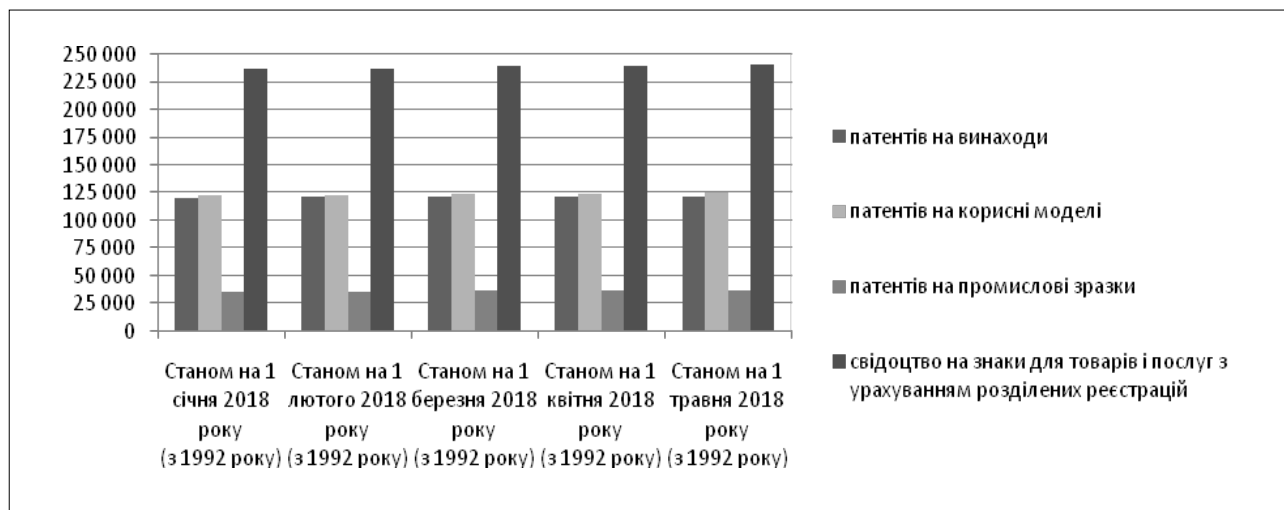

Рис. 1. Стан діловодства за заявками на об'єкти промислової власності

Джерело: за даними Українського інституту інтелектуальної власності (Укрпатент)

– використання інформації та управління змінами.

Аналіз конкурентоспроможності інтелектуального продукту показує можливі шляхи підвищення через усунення дублювання продуктів та появу нових інноваційних напрямків інвестиційної діяльності.

Етапи підвищення конкурентоспроможності національного інтелектуального продукту в Україні доцільно складати з таких змін, як:

- вивчення потреб ринку і нових викликів;
- дослідження кон'юнктури ринку;
- зміна складу, асортименту, структури застосовуваних матеріалів (сировини, напівфабрикатів), що комплектують виріб або конструкції продукції;
- зміна порядку проектування продукції;
- зміна технології виготовлення продукції, методів випробувань, системи контролю якості виготовлення, збереження, упакування, транспортування, монтажу;
- зміна цін на продукцію, цін на послуги, по обслуговуванню і ремонту, цін на запасні частини;

– зміна порядку реалізації продукції на ринку;

– зміна структури і розміру інвестицій у розроблення, виробництво і збут продукції;

– зміна структури й обсягів коопераційних поставок під час виробництва продукції і цін на комплектуючі вироби і складу обраних постачальників;

– зміна системи стимулювання постачальників;

– зміна структури імпорту і видів імпортованої продукції [3].

Висновки і перспективи подальших досліджень. В умовах посилення конкуренції розвиток інтелектуального продукту потребує стратегічного планування та управління. Підвищення ефективності функціонування у традиційних сферах підприємництва, а також проникнення в нові галузі економіки дає можливість для розвитку ринку інтелектуального продукту.

Перспективи подальших досліджень стосуються визначення критеріїв конкурентоспроможності інтелектуального продукту.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Варналій З.С. Конкурентоспроможність національної економіки: проблеми та пріоритети інноваційного забезпечення [Текст]: монографія/ З.С. Варналій, О.П. Гармашова. К.: Знання України, 2013. 387 с.
2. Тихонечко Т.П., Ясніков Г.Є. Маркетинг об'єктів інтелектуальної власності // Економіка і управління. 2011. № 3. С. 27.
3. Економіка та організація виробничої діяльності підприємства. URL: <http://posibnyky.vntu.edu.ua/ekonomika/43.htm>

REFERENCES:

1. Varnalii Z.S. Konkurentospromozhnist natsionalnoi ekonomiky: problemy ta priorytety innovatsiinoho zabezpechennia [Text]: monohrafiia/ Z.S. Varnalii, O.P. Harmashova. K.: Znannia Ukrainy, 2013. 387 p.
2. Tykhonchko T.P., Yasnikov H.Ye. Marketynh ob'ektiv intelektualnoi vlasnosti // Ekonomika i upravlinnia. 2011. № 3. P. 27.
3. Ekonomika ta orhanizatsiia vyrobnychoi diialnosti pidpriemstva. URL: <http://posibnyky.vntu.edu.ua/ekonomika/43.htm>